

**ЖШС «Нұр-Бөбек» мектепке дейінгі шағын орталығының педагогикалық
кеңесі отырысының хаттамасы №3**

13.12.2023 жыл

Шымкент қаласы

Төрайымы - Бейсеева Г.Е..
Хатшысы - Сейткәрім Б.
Қатысқандар –8

Күн тәртібі

- 1.Зерделеу жұмысының қорытындысы.
2. «Инновациялық әдістер мен технологияларды қолданып, әлеуметте ауызша қарым – қатынас жасау, диалог құру дағдыларын қалыптастыру. (өз тәжірибесімен бөлісу).
- 3.Әдеби ертегі» ойын викторинасы

1. Тыңдалды:

Күн тәртібіндегі бірінші мәселе бойынша орталық әдіскері Г.Бейсеева зерделеу жұмыстарына тоқтала келіп, барлық технологиялардың элементтерін ұйымдастырылған іс-әрекет бағыттарында қолдану қажеттігін және оның нәтижесін өз әріптестерімен бөлісу керектігіне тоқталды. Сонымен бірге мектеп жасына дейінгі ұйымдарда жобалау, зерттеушілік технологиясын қолдану оң нәтиже беретіндігін айтып өтті.(материал тігіліп отыр).

Күн тәртібіндегі екінші мәселе бойынша тәрбиеші А.Амирбекова мектепке дейінгі балалардың қатысымдық құзырлықтарын қалыптастыру жайлы тоқталды.

Мектеп дейінгі жаста коммуникативті құзырлығының дамуында маңызды өзгеріс болады. Оның араласу шеңбері кеңейеді. Ересектерден бөлек ол өз құрдастарымен араласа бастайды. Басқа балалардың да өзі сияқты екенін көреді. Ол мұны бұрын байқамады, көрмеді деген емес, бірақ құрдастарын түсіну ерекше қасиет – саналылықты қалыптастырады.

А. Н. Леонтьевтің сөзі бойынша дәл осы жаста адами қасиеті қалыптасады.

Баланы қарым - қатынасқа түсуге жетелейтін негізгі 3 қажеттілік:

- Әсер ету;
- Белсенді іс - әрекет;
- Мойындау мен қолдау:

Қарым - қатынасқа қабілеттілік қамтиды:

- Қоршаған ортамен қарым - қатынасқа түсуге деген қалауы “Мен қалаймын”
- Қарым - қатынасты ұйымдастыру білігі “Мен жасай аламын”
- Басқаларды тыңдау, шиеленісті жағдайларды шешу “Мен білемін”

Балалардың балабақшаға бейімделу кезінде олардың көпшілігі ашушаң, ызақор, өте белсенді, эмоциясын ұстай алмайтын немесе ұялшақ, өзіне деген бағасы төмен, сөздік қоры аз, құрдастарымен қарым - қатынас жасай алмайтындығы байқалады. Осындай балаларды зерттей отырып, мынадай ойындар картотекасы бойынша жұмыстар жүргізу қажет.

- Бұл ойындар 4 блоктан тұрады.

1 - блок балалардың бір - бірімен жақын болуына бағытталған ойында
«Кел, танысайық!»

Балалар шеңбер жасап тұрады. Бастаушы өз атын, жақсы қасиетін айтады
«Шеңберге кір».

Балалар шеңбер жасап тұрады. Бір бала сыртта тұрады. Ол шеңберді бұзып
шеңберге кіру керек.

«Қалпақтар».

Барлық қатысушыларға таяқшалар және түрлі - түсті қалпақтар беріледі.
Қатысушылар таяқшаның көмегімен қалпақтарды келесі адамға беріп «Саламатсыз
ба! Менің атым.....» дейді. Келесі адам «Танысқаныма қуаныштымын» деп жауап
береді. Қалпақты қолмен ұстауға болмайды.

2 - блок балалардың эмоциясын дамытуға бағытталған ойындар
«Рөлдік гимнастика»,

Балалар сәби, ата, аю, түлкі сияқты жүру керек.

«Эмоциямызды жаттықтырамыз».

Балаларға әртүрлі тапсырмалар беріледі. Олар орындау керек. Мыс; қу түлкі, күзгі
бұлт сияқты немесе зұлым сиқыршы сияқты қабағыңды түй. т. б.

3 - блок әлеуметтік қабылдау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған ойындар
«Ойлан да бейнеле».

«Ғажайып кәмпиттер».

Балаларға қораптың ішінде не бар екені сұралады. Кәмпиттерді жеген соң
сиқыршыға айналатынын айтады. Барлық адамдарға олар қуанатындай тілек айту
керек.

4 - блок өзіндік “Мен” ұғымын қалыптастыруға бағытталған ойындар
«Комплимент».

Балалар бір - біріне қарап тұрып көршісіне жақсы тілек, мақтау сөз айтады да қағаз
шамды береді. Бастысы қайталамау керек.

«Мақтаулы моншақтар».

Балалар үстелде отырып досының жақсы қасиетін айтып бір моншақты жіпке
тізеді. Келесі бала жалғастырады.

«Біздер доспыз».

Балалар шеңберге тұрып шарды жоғары көтеріп достарын айтады. Барлық
шарларын қосып біздер бәріміз доспыз деп айтады.

Коммуникативті әрекетті дамытуда жүргізілген жұмыстардың қорытындысы
бойынша балалар мейірімді, тату, өздеріне сенімді бола түсті. Өзара ойнап
араларындағы жағдайларды өз бетінше шешуге үйренеді.

Тәрбиеші Б.Сейткәрім сөйлеуді дамыту барысындағы қарым- қатынас бойынша
режиссерлік ойындар мен ойын драматизацияларын ұйымдастырылуына тоқталды.

Диалог күнделікті қарым-қатынаста, ойында, серуен кезінде үлкендермен, өз
достарымен жүзеге асырылады.

Мұндай қарым-қатынастың өзі баланың қойылған сұраққа дұрыс жауап беруіне
өзіндік ықпалын тигізеді.

Диалогты байланыстыра сөйлеудегі тілге қойылатын негізгі талаптың бірі – оның
мазмұндылығында. Тіл дамыту сабағын тәрбиеші қызықты әсерлі түрде
ұйымдастырса, ол әр баланың сөйлеуін қамтамасыз етеді, яғни балаға сөйлесу
қажеттілігін тудырады. Оқылған ертегіні айтып беру, сол топтағы балалардың
байланыстырып сөйлеу деңгейіне қойылған мақсатқа да байланысты.

Тәрбиешінің айтқан ертегісін зейін қоя тындап, ертегіні диалогты түрде айтып
беруде, грамматикалық тұлғада, дұрыс байланыстырып айтуға үйретеді. Диалогты

сөйлеу мәдениеті арнайы жоспарланған сабақтарда, сабақтан тыс ойын сәттерінде, шығармаларда сахналар арқылы дамытылады.

«Балбөбек» бағдарламасы бойынша балабақша бөлімінде «Мамандықтың бәрі жақсы» тақырыбында балалар кейін кім болғысы келетінің сұрақтарға диалогты, монологты сөйлеу арқылы жауап беруге үйренеді. Байланыстырып сөйлеу үйретуде сөздік жұмысы үнемі, жүйелі жүргізіліп отырады.

Балалар диалогты байланыстыра сөйлеуін дамыту барысында режиссерлік ойындар және ойын драматизациялар баланың дауыс ырғағын сұраулы сөйлем, лепті сөйлеу, хабарлы сөйлем, өтініш жасау, таң қалу, қуануды келтіріп айтуға жаттықтырады.

Драматизациялық ойын кезінде тәрбиеші оқып берген шығармадағы өз рөлінің сөздерін, бала жүйелі түрде диалогты сөйлеу арқылы толық жеткізеді.

Олай болса баланың тілін дамытуға алдымен бірінші сөйлеу процесін дұрыс жолға қоя керек.

Диалогты дұрыс сөйлеу дегеніміз – әдеби тілдік нормасының сақтап ойдың дұрыс берілуі. Баланың сөздік қорын байыту сөйлеумен байланыстыра жүргізіледі. Ал сөздік қорының баюы баланың байланысырып сөйлеуінің кепілі болмақ. Олай дейтініміз сөйлеу үшін бала өз ойын жеткізуге қатысты сөздерді білу қажет.

Ересектер тобында драматизациялық ойында «Балбөбек» бағдарламасындағы жас ерекшеліктеріне байланысты халық ертегілерін алады. Мысалы «Үйшік», «Тырна мен түлкі», «Жетіс қозы мен қасқыр» т.б. ертегілерден кейіпкерлерді қимыл арқылы және сөзбен айтуы. Балалар әр қимылды айтылған сөзге қарап отырып жұмбақ ойынның шешуін айтады. Сұрақ-жауап әрі қарай жалғастырылады.

- Ересектер тобында «Үйшік» ертегісін сахналағанда, ата-аналар көмегімен дайындаған кейіпкерлердің дайын костюмдарын киіп, балалар берілген рөлдерін диалогты айту және қимыл арқылы ойнап шығады. Балалар ертегідей жағымды, жағымсыз кейіпкерлермен, олардың достарын осы ертегіде диалогты ойлау арқылы танысты және ауыз екі сөйлеуге үйренеді.

Ересектер тобында «Мақта қыз бен мысық» ертегісін сахналадық. Ертегіні сахналас бұрын маскалар балалармен бірге дайындалдық, Дамирдың анасы билеттер, ақшалар, жарнамалар дайындап беріледі. Ертегідегі «Мақта қыз бен мысықтың» үйінің ішкі көрінісіндегі заттарды алдын ала дайындап, балаларға ертегідей рөлдер, карточкаларды үлестіру арқылы бөлініп беріледі. Кейіпкерлердің кейпіне ене отырып, кейіпкерлердің атынан балалар диалогты байланыстыра сөйлеу тілін дамыта айта біледі. Рөлдерде ойнағанда көркем сөздермен танысып, сөздік қорларын толықтырады. Берілген ертегідей кейіпкерлерге байланысты балалар қуанышты, жалынышты, мұңлы дауыс ырғақтарын интонациясын дұрыс қойып айта біледі.

Драматизациялық ойын мен бірге режиссерлік ойынын да балалар диалогты байланыстырып сөйлеу тілін дамыту барысында тигізер әсері мол.

Режиссерлік ойын – балалардың ойындарының бір түрі. Мектеп жасына дейінгі балалардың режиссерлік ойыны кинодағы, спектакльдегі режиссердің іс-әрекетіне ұқсас келеді.

Режиссерлік ойын балалардың бір мезетте әр түрлі рөлдерде орындауға және іс-әрекет пен сөздерді ойлауына ойынның дұрыс өтілуіне талап етіледі. Балалар рөлдерде үлкендердің іс-әрекетіне дауыс ырғақтарына еліктеп айтулары балалардың сөйлеу тілін дамытуда үлкен әсерін тигізеді.

Ересектер тобында балалар фантазиясы өте жақсы дамиды. Балалар ойнау барысында үлкен кубиктерді машинаға, адамға, кірпішке, үлкен жұмсақ итті аюға, сұр матаның қиындысын қасқырға теңейді. Бала өзінің ойынан сценарий жүйесін өзі ойлап табады. Бұл сценарий жүйесі 2-3 сөйлемнен тұруы мүмкін. Бұл баланың өз тілек талабы. Бала сценарийдегі барлық рөлдерді өзі жалғыз орындайды, не

болмаса 2-3 баламен ойнайды. Балалар ойнап жатқанда балалардың үлкендердің рөліне кіріп ойнап жүргенін көруге болады. «Шаштараздың», «дәрігердің» рөліне еніп көрген іс-әрекеттерді қайталап 2-3 баламен диалогты сөйлеу арқылы ойнайды. Машина жүргізушісі, сатушының т.б. ойындар. Болашақта мектеп жасына дейінгі балалардың диалогты байланыстырып сөйлеу тілін дамыту барысында режиссерлік ойындар және оның драматизацияларды жиі ұйымдастырып кіші топтағы балаларға ертегілерді көрсету. Балалар айна тәрізді өмірде нені көреді соны қайталап көрсетеді.

Күн тәртібіндегі екінші мәселе бойынша логопед Г.Орынбасар қарым- қатынас тренинг – ойындар жайлы тоқталды.

Қарым - қатынас тренинг - ойындар.

Мақсаты: Топтағы балалармен қарым - қатынас орнату, балабақшаға бейімделуіне эмоционалды көмек беру, өзін - өзі дамыту, зейінді дамыту, психоэмоционалдық қысымды тежеу, эмоционалды нақты қимылдарды дамыту.

Сабаққа керекті материалдар: жағымды әуен.

Тренингтің барысы:

Жылулық шеңбері: «Күн» ойыны.

Мақсаты: оқушыларды өзін таныстыруға, дұрыс сәлемдесуге, басқаларды тыңдай білуге үйрету.

Жүргізілу барысы: Менің қолымда күн тұр. Ол қазір айнала барлығымыздың қолымызға өтеді. Кімде - кімнің қолына, күн түссе, сол өз атын атап, көршісінің атын атап, шарды оған береді.

Орманға саяхат жаттығуы.

Психолог балаларды ойдан шығарған орманға саяхатқа шығарады. Балалар психологтың қимылдарын орындап артынан келе жатады: аюды оятып алмай аяқтың ұшымен тып - тыныш, ойдым жерлермен, төбешіктермен, айналасы тікенекке толы жіңішке жолмен жүріп келеді, астында бұлағы бар қираған көпірден өтіп, батпақты жерлерден секіріп, еңкейіп саңырауқұлақ пен гүлдер теріп, жоғарыдағы жаңғақтарды жинайды.

Тас пен жолаушы жаттығуы.

Психолог серуеннен кейін демалу керектігін айтады. Балалардың біреулері тас, ал кейбіреулеріне жолаушы болу ұсынылады. Тас болған балалар жерге тізесін құшақтап, қатып отырады, ал жолаушылар тас болып отырған баланың арқасына сүйенеді. Содан балалар орындарын ауыстырады.

Төрт құбылыс тренингі

Мақсаты: Топтағы балалардың бір - бірімен жақындай түсуі және жеке тұлға арасында жағымды

қарым – қатынасты орнату, есте сақтау қабілетін дамыту.

Уақыты: 10 - 15 минут

Жүргізілуі: Балалар шеңбер жасап тұрады.

Жүргізуші “су” деген дегенде балалар қолдарын алдарына созады, “ауа” дегенде қолдарын жоғары көтереді, “от” дегенде екі қолын айналдырады, “жер” дегенде қолдарын түсіреді. Кім шатысса сол ойыннан шыға береді.

Құлақ – мұрын тренингі

Мақсаты: Балада қабылдау процесінің қалай дамығанын анықтау.

Жүргізілуі: Балалар шеңбер жасап тұрады. Жүргізуші “құлақ” деп қолымен мұрынын, ал “мұрын” деп құлағын ұстайды. Ал балалар шатастырып алмай “құлақ” дегенде құлағын, “мұрын” дегенде мұрынын ұстау керек.

Күн тәртібіндегі үшінші мәселе бойынша тәрбиеші Б.Ақбердиева «Әдеби ертегі» бойынша тоқталып өтті.

Қазіргі қоғамда көркем әдебиет балалардың жеке тұлғасын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Бұл сөйлеуді дамыту мен байытуға үлкен әсер ететін ақыл-ой, адамгершілік және эстетикалық тәрбиенің тиімді құралы. Әдеби викториналар оқырмандардың көкжиегін кеңейтеді, кітапқа қызығушылық тудырады. Викторина-бұл жалпы тақырыппен біріктірілген ойын.

Б.Ақбердиева тәрбиешілермен «Ертегілер әлеміне саяхат» сайыс-ойынын өткізді

Балалар кітабы апталығында балалармен ертегілер әлемінде"атты әдеби викторина өткізу өте тиімді. Іс-шараның басты мақсаты көркем әдебиетке деген қызығушылықты қалыптастыруға бағытталады.. Викторинада балалардың әртүрлі ертегілер туралы білімдерін бекіту үшін суреттер қолданылады. Балалар викторина сұрақтарына белсенді жауап берді, ертегілерді, олардың кейіпкерлерін бірге еске алады. Балалар ұсынылған барлық тапсырмаларды сәтті орындап, ертегілерді білетіндіктерін көрсетеді..

Сайыс-ойын: «Ертегі әлеміне саяхат»

Мақсаты:

1. Балаларға ертегі туралы айту, оның түрлерін бөле білу. Ертегілердің кейіпкерлеріне мінездеме бере білуге үйрету.
2. Балалардың ойлау, есте сақтау, еркін сөйлеу қабілеттерін дамыту.
3. Балаларды ертегіні сүйуге тәрбиелеу.

Ұйымдастыру кезеңі:

Жүргізушінің сөзі: -Сәлеметсіздер ме, әріптестер! Біз бүгін Сіздермен «Ертегі әлемінде» деген КВН-ді тамашалаймыз.

Ертегі деген не? Әр халықтың өзінің ертегілері бар және олардың кіріспе сөздері де әртүрлі басталады. Мысалы: орыс халқының ертегілерінде «Жылы-былы» деп басталса, қазақ халқының ертегілерінде айтылғандай,

«Бар екен де, жоқ екен,

Бөре бақауыл екен

Түлкі жасауыл екен,

Ертек, ертек, ерте екен,

Ешкі жүні бөрте екен,

Құйрығы келте екен,

Құйрығы қызыл екен,

Құйрық жүні ұзын екен», - деп, біз де ертегі әлеміне кірейік, ойындарға, жеңіске жетейік.

Алдымен үш топқа бөлініп, ертегіге байланыстыра командамыздың атын қояйық.

1- тапсырма. «Сөзжұмбақ»

1. Кім сыпырғыда ұшады?
2. Аленушканың інісі неге айналды?
3. Үш басты жануар?
4. Қыста ұйықтайтын аң?
5. Апасы мен атасынан не қашады?
6. Қасқыр лақтарға ненің өлеңін айтады?
7. Қызыл телпек нені кездестірді?
8. Түлкі: - балықты құйрығыммен ұстадым – деп нені алдады?
9. Қай ертегіде барлық аң бір үйге сыйып кетеді?

2- тапсырма «Көрініс»

Әр топ ертегілердің инсценировкасын көрсетуі үшін Сіздерді ортаға шақырамын.

3- тапсырма. «Ақыл- жастан, асыл- тастан».

Ертегіден алынған сөздерді оқимын, ал топтар қай ертегі және кейіпкерлері кім екенін атауларыңыз керек.

1. Келші, менің мұрныма отыршы, соңғы кезде менің құлағым нашар естіп жүр.
(Бауырсақ)
2. Әй, шал, мен ханша болғым келеді, -деді кемпір. (Алтын балық)
3. Үш баласы өз оқтарын әр жаққа атып, сол оқтармен бірге қалыңдықтарын алып келу керек. (Ханшайым бақа)
4. Әжей, сіздің мұрныңыз неге үлкен? (Қызыл телпек)
5. Аю аспанда: - «Отырма, демалма, самсаны жеме» деген дауысты естіді (Маша мен аю)
6. «Менің сақам қайда» - деп, жылады бала. (Алтын сақа)

4- тапсырма. «Тез құра!»

- Менде үш конверт бар, ішінде сурет бар, соған байланысты қысқаша ертегі құра.

Осы тапсырмалар бойынша тәрбиешілер толық қамтылып, жауап берді.

- Осымен бүгінгі «Ертегі әлемінде» деген ойын сауығымыз аяқталды. Топтардың белсенді қызығушылықпен қатысқаны үшін көп-көп рақмет!

Сөз сөйлегендер:

1. А.Амирбекова бүгінгі педагогикалық кеңестің тақырыбы өте ауқымды және терең маңыналы, мен өзім көптеген мағұлматтар алдым, енді өз тобымда толық қолдана аламын.
2. Б.Сейткәрім бүгінгі тәрбиешілердің инновациялық әдістер мен технологияларды қолданып, ауызша қарым-қатынас жасау, диалог құру дағдыларын қалыптастыру тәжірибелері өте қонымды әсер қалдырды.

Қаулы етті:

1. Орталықтың барлық топтарында инновациялық әдістер мен технологияларды қолданып, ауызша қарым-қатынас жасау, диалог құру дағдыларын қалыптастыру мәселесі жолға қойылсын.
2. Әрбір топ тәрбиешілері өз тәжірибелерін көрсету белгіленсін.

Г.Е.Бейсеева

Б.Сейткәрім